

Joke Lathouwers

Uit "De bevrijding van Eindhoven", Karel Margry, isbn 90-9005340-9 :

Het contact tussen de 101e divisie in Son en het 30e korps in Aalst stelde nog niet veel voor: één enkele verkenningsgroep was toevallig doorgebroken met een radioverbinding die elk moment kon uitvallen. Maar de Geallieerden stonden op het punt om geheel onverwacht een veel betere verbinding aangeboden te krijgen, tot stand gebracht door een jonge PTT-telefoniste uit Eindhoven.

Die morgen was Joke Lathouwers naar het door de Duitsers verlaten telefoonkantoor op de Keizersgracht gegaan. Van 6 tot 11 september had zij met zeven andere telefonistes de illegale lijnen voor de Ondergrondse verzorgd en ze wilde zien of ze die kon herstellen. Via een kelderrooster verschaftte ze zich toegang tot het gebouw. Op de begane grond was niemand te horen te zien, maar op telefoonzaal was het een hels kabaal: lampjes flikkeren en bellen rinkelden, ten teken dat op alle lijnen gesprekken waren aangevraagd.

Een voor een Lathouwers schakelde ze uit. "Ik realiseerde mij dat de centrale in tact was en misschien waard om beschermd te worden" schreef ze later. Ze belde Borghouts en kort daarop meldden zich drie mannen en een vrouw, allen met wapens onder de jassen, aan de zij-ingang. Zij kwamen de centrale beschermen. Lathouwers

ging verder met het telefoonwerk. De lijnen naar Amsterdam, Rotterdam en Haarlem werkten nog. "Zijn jullie al vrij?", vroeg men haar. Lathouwers hoorde wel gejuich in de binnenstad, maar naar de reden daarvan kon ze slechts gissen. Ze had er geen idee van dat een paar straten verderop de eerste Airbornes als helden werden ingehaald. "Stuur ze toch gauw!", riep Amsterdam toch nog.

Op dat moment begon de lijn Oedenrode 1 te bellen. In onvervalst Amerikaans kwam een stem door, die zei: "This is an Anglo-American line. . ." Toen viel het geluid in de lijn weg. Maar Lathouwers was op een idee bracht. Ze probeerde het dichterbij Eindhoven en draaide "Son 244", het nummer van het politiebureau. En inderdaad, een Amerikaan nam op. Ze bood aan - in vooraf in klad geschreven Engels - om voor hem contact zuiden te zoeken. Maar naar welke plaats moest ze dan bellen? Op goed geluk koos ze Aalst en ze belde Dr. Wachters, de huisarts. De dokter die langs de hoofdweg in de kom van het dorp woonde, zei dat er inderdaad gevechtswagentjes voor zijn huis stonden. Even later had de dokter twee Engelsen binnengehaald. Het waren majoor J. Haslewood en kapitein E.R. Udal van de Irish Guards, die door Joke Lathouwers werden doorverbonden met Son.

Dat was om 13.22 uur (14.22 Nederlandse tijd). Dat eerste gesprek duurde vier minuten. De Engelsen vertrokken spoorwegs naar Valkenswaard om dit nieuwtje door te geven. Om 14.00 uur ontving het Guards-divisiehoofdkwartier bericht: "Te uwer informatie: het telefoonnummer van de US Airborne is Son 244". Daarna kwam het telefoonverkeer pas goed op gang. Volgens Lathouwers ging het de hele middag door.

Toch draaiden de gesprekken bijna uitsluitend om de brug bij Son. Een Royal Engineers-officier besprak met een majoor van de Airborne-genie de technische details van de te herstellen kanaalovergang. Maar helemaal niemand kwam op het idee om de Amerikanen te vragen vanuit het zuidelijk stadsdeel van Eindhoven een aanval te doen in de rug van de Duitse kanonniers, die nu al urenlang de hoofdmacht tegenhielden. Het was een van de grootste blunders bij de bevrijding van Eindhoven. En geallieerde blunders bij de bevrijding van Eindhoven. En een blunder die op dat moment, ten noorden van Eindhoven, al duur werd betaald.